

Datum 2019-01-21
Författare Virginia Peix

FI Dnr 18-11469

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Företag av allmänt intresse generellt bra på revisorsrotation

Sammanfattning

Företag av allmänt intresse är generellt bra på att följa reglerna om revisorsrotation. Det visar en kartläggning av dessa företag som Finansinspektionen (FI) gjorde 2018. Här presenterar vi ett sammandrag av resultatet.

FI utövar viss revisionstillsyn genom lagen (2016:429) om tillsyn över företag av allmänt intresse i fråga om revision. Syftet med kartläggningen var att granska om företagen har anlitat samma revisor eller revisionsbyrå under en längre period än vad som är tillåtet enligt artikel 17 i EU:s revisorsförordning¹² (revisorsförordningen eller förordningen).

Kartläggningen visar att majoriteten av företagen antingen valde en ny lagstadgad revisor eller ett nytt revisionsföretag³ när maxtiden för revisionsuppdraget hade uppnåtts. Alternativt valde de att tillämpa övergångsbestämmelserna, som i vissa fall tillåter att de befintliga revisionsuppdragen förlängs till år 2020, respektive 2023.

FI kommer löpande att följa hur företag av allmänt intresse tillämpar och följer de gällande bestämmelserna.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 537/2014 av den 16 april 2014 om särskilda krav avseende lagstadgad revision av företag av allmänt intresse och om upphävande av kommissionens beslut 2005/909/EG.

² Reglerna har genomförts i svensk rätt i 4 a kap. 1 a § sparbankslagen (1987:619), 7 a kap. 1 a § lagen (1995:1570) om medlemsbanker, 9 kap. 21 a § aktiebolagslagen (2005:551) och 8 kap. 54 § lagen (2018:672) om ekonomiska föreningar.

³ För att förenkla kommer lagstadgad revisor och revisionsföretag i fortsättningen att likställas med revisor, respektive revisionsbyrå.

Bakgrund

Tillsyn över företag av allmänt intresse

Finansinspektionen (FI) utövar viss revisionstillsyn i enlighet med lagen om tillsyn över företag av allmänt intresse i fråga om revision. Enligt 5 § i denna lag får FI ingripa om ett företag av allmänt intresse anlita samma revisor eller revisionsbyrå under en längre period än vad som är tillåtet enligt lagen.

FI har också rätt att ingripa om dessa företag inte inrättar revisionsutskott, alternativt ger styrelsen utskottets uppgifter, eller om de inte ser till att minst en ledamot har föreskriven redovisnings- eller revisionskompetens. FI får även ingripa om företaget inte väljer revisor enligt revisorsförordningen, eller om företaget i förtid entledigar revisorn utan saklig grund.

Vilka företag som är av allmänt intresse framgår av 2 § 9 revisorslagen (2001:883). Företag av allmänt intresse är svenska företag som uppfyller något av följande kriterier:

- Företag vars överlåtbara värdepapper är upptagna till handel på en reglerad marknad (börsbolag).
- Företag som har tillstånd att driva rörelse enligt lagen (2004:297) om bank- och finansieringsrörelse, dvs. banker och kreditmarknadsbolag.
- Värdepappersbolag som har tillstånd enligt 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden.
- Företag som har tillstånd att driva rörelse enligt försäkringsrörelselagen (2010:2043), förutom sådana företag som beviljats undantag enligt 1 kap. 19 eller 20 § i den lagen. Understödsföreningar berörs inte eftersom de inte faller under försäkringsrörelselagen.

Bestämmelser om revisionsuppdragets varaktighet

Huvudregeln enligt artikel 17.1 i revisorsförordningen är att ett första revisionsuppdrag ska vara i minst 1 år och att det kan förnyas. Varken det första revisionsuppdraget, eller detta i kombination med eventuella förnyade revisionsuppdrag, får vara längre än 10 år. Det gäller förutom i de fall som beskrivs nedan.

Beräkningen av varaktigheten utgår från när företaget blir företag av allmänt intresse enligt definitionen i 2 § 9 revisorslagen. Om ett företag har anlitat en revisor eller ett revisionsföretag under en längre period än företaget har varit av allmänt intresse, bör revisionsuppdragets varaktighet räknas från och med det räkenskapsår då företaget blev företag av allmänt intresse⁴.

För företag av allmänt intresse som är börsbolag, men inte finansiella företag, får uppdraget enligt 9 kap. 21 a § aktiebolagslagen förlängas med ytterligare 10 år, till

⁴ Se artikel 17.8 i revisorsförordningen och European Commission Additional Q&A – Implementation of the New Statutory Audit Framework, Brussels, 3 September 2014, s. 6.

totalt 20 år. Det gäller om ett anbudsförfarande genomförs. Om i stället ytterligare en revisor väljs senast när uppdraget har pågått i 10 år, och en gemensam revisionsberättelse lämnas, får uppdragstiden för dessa företag förlängas med 14 år till sammanlagt 24 år.

En förutsättning för förlängning i båda fallen är att styrelsen, efter en rekommendation av revisionsutskottet, föreslår bolagsstämman eller medlemmar i det granskade företaget att förnya uppdraget och att detta förslag godkänns. Detta enligt artikel 17.5 i revisorsförordningen.

För företag av allmänt intresse som är finansiella företag⁵ kan revisionsuppdraget som längst vara i 10 år utan möjlighet till förlängning. Det gäller oavsett om det finansiella företaget är noterat eller inte.⁶

Övergångsbestämmelser

Revisorsförordningen trädde i kraft den 17 juni 2014. Enligt övergångsbestämmelsen i artikel 41.1 i får ett företag av allmänt intresse, som när förordningen trädde i kraft hade haft ett och samma revisionsföretag i mer än 20 år, inte längre förlänga uppdraget efter den 16 juni 2020.⁷ Det innebär att revisionsuppdrag som påbörjades före den 17 juni 1994 inte kan förlängas efter den 16 juni 2020.

Enligt övergångsbestämmelsen i artikel 41.2 får företag av allmänt intresse, som när förordningen trädde i kraft hade haft ett och samma revisionsföretag under mer än 11 men mindre än 20 år i följd, inte längre förlänga uppdraget efter den 16 juni 2023. Detta gäller revisionsuppdrag som påbörjades mellan den 17 juni 1994 och den 16 juni 2003.

Enligt övergångsbestämmelsen i artikel 41.3 får ett revisionsuppdrag som startade före den 16 juni 2014, och som fortfarande pågår den 17 juni 2016, fortsätta att gälla fram till utgången av den längsta varaktighetsperiod som avses i artikel 17.1 andra stycket (10 år) eller 17.4 (förlängning genom upphandling eller gemensam revision).

⁵ Finansiella företag som är företag av allmänt intresse definieras i svensk rätt enligt följande:

- Kreditinstitut som har tillstånd att bedriva rörelse enligt lagen om bank- och finansieringsrörelse, se 1 kap. 5 § lagen om bank och finansieringsrörelse.
- Värdepappersbolag som har tillstånd att lämna kredit till kunder och ta emot kunders medel på konto, se 2 kap. 2 § första stycket 2 och 8 lagen om värdepappersmarknaden.
- Försäkringsföretag, inklusive s.k. captivebolag, som har tillstånd att bedriva rörelse enligt försäkringsrörelselagen, utom sådana företag som medgetts vissa undantag från samma lag, se 1 kap. 19 och 20 §§ försäkringsrörelselagen.

⁶ Prop. 2015/16:162 s. 172.

⁷ Se artikel 44 i förordningen samt fråga I. i European Commission Additional Q&A – Implementation of the New Statutory Audit Framework, Brussels, 3 September 2014, s. 2.

Kartläggningens omfattning och metod

Kartläggningen omfattade 68 företag av allmänt intresse. FI skickade ut en enkät där vi bad företagen svara på hur de uppfyller de aktuella lagkraven. Av de företag som ingick i kartläggningen var 39 företag av allmänt intresse enbart på grund av att de är börsbolag. De övriga var 16 försäkringsbolag, 12 banker eller kreditmarknadsbolag och 1 värdepappersbolag. Av företagen som ingår i kategorin banker och kreditmarknadsbolag var 2 även börsbolag. Kartläggningen omfattade ungefär 10 procent av det totala antalet svenska företag av allmänt intresse⁸.

Uppdelningen i fyra olika kategorier gjordes utifrån definitionen av företag av allmänt intresse, vilket framgår av 2 § 9 revisorslagen. Fördelningen av företag i kategorier framgår av tabellen nedan.

Tabell 1. Fördelning av företag som ingick i kartläggningen per kategori

Företagstyp	Antal företag av allmänt intresse	Andel företag av allmänt intresse	Antal i kartläggningen
Banker och kreditmarknadsbolag	123	18 %	12
Försäkringsbolag	149	22 %	16
Värdepappersbolag	5	1 %	1
Börsbolag	402	59 %	39
Total	679	100 %	68

Källa: FI

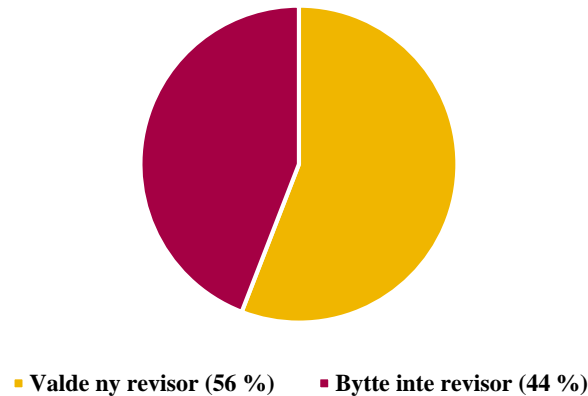
Samtliga företag av allmänt intresse som ingick i kartläggningen svarade på enkäten. Vi har kontrollerat de inlämnade uppgifterna mot uppgifter i FI:s institutregister, FI:s börsinfodatabas, Bolagsverkets näringslivsregister, Bisnode Infotorg samt företagens års- och koncernredovisningar för 2017.

⁸ När urvalet gjordes i maj 2018 fanns det 679 företag av allmänt intresse i Sverige.

Iakttagelser och analys

Av 68 undersökta företag hade 38, dvs. 56 procent, valt att utse en ny revisor under perioden 2014–2018, se grafer nedan. Hit hörde 23 börsbolag, 8 banker och kreditmarknadsbolag, 6 försäkringsbolag samt det värdepappersbolag som ingick i kartläggningen.

Diagram 1. Företag som valde ny revisor under perioden 2014–2018 (i procent)

Källa: FI

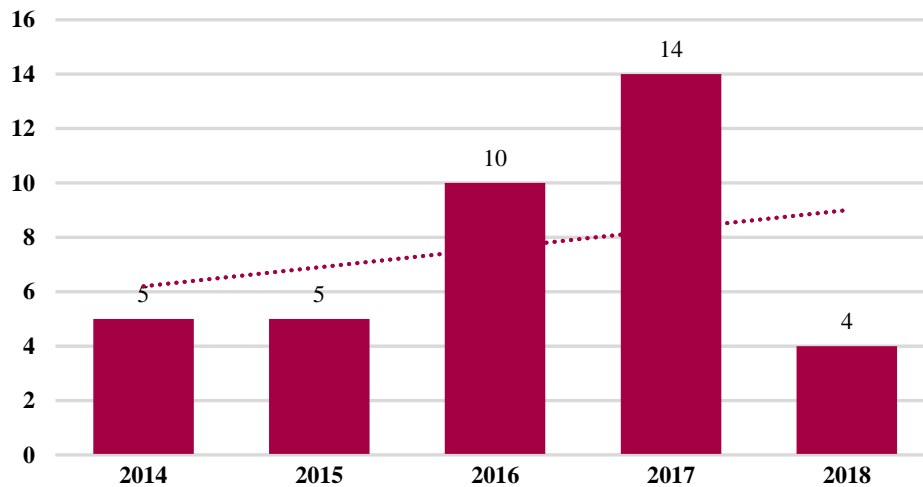
Att merparten av företagen som ingick i kartläggningen valde en ny lagstadgad revisor eller revisionsföretag under 2014 eller senare kan möjligen förklaras med att revisorsförordningen trädde i kraft den 17 juni 2014.

Rotationskravet, dvs. kravet att en revisionsbyrå eller revisor regelbundet ska bytas ut, är ett nytt inslag i den svenska modellen för bolagsstyrning⁹. Revisionsförordningens regler innebär en utvidgning av de regler som fanns i revisorsdirektivet¹⁰ före 2014. Till skillnad från den äldre lydelsen i revisorsdirektivet, kräver förordningen rotation av både enskilda revisorer och revisionsbyråer.

⁹ Prop. 2015/16:162, s. 171–172.

¹⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/43/EG av den 17 maj 2006 om lagstadgad revision av årsbokslut och sammanställd redovisning och om ändring av rådets direktiv 78/660/EEG och 83/349/EEG samt om upphävande av rådets direktiv 84/253/EEG.

Diagram 2. Företag som valde ny revisor (i antal)

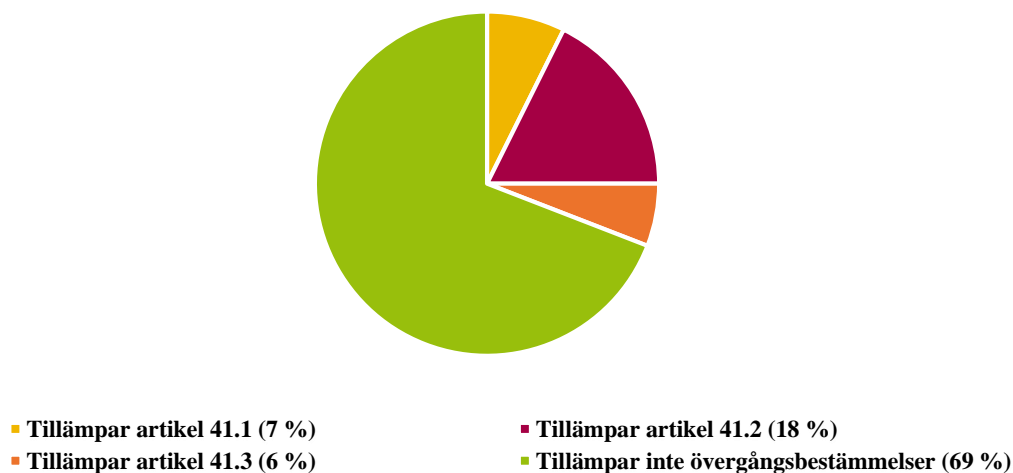
Källa: FI

Anm. Diagrammet visar antal företag som har valt en ny revisor efter att revisorsförordningen trädde i kraft den 17 juni 2014.

Övergångsbestämmelserna i artikel 41 i förordningen är tillämpliga på totalt 21 av de 68 undersökta företagen, dvs. 31 procent. 5 av företagen i kartläggningen, dvs. 7 procent, tillämpar övergångsbestämmelsen i artikel 41.1. Hos dessa företag får revisionsuppdraget inte förlängas eller förnyas efter den 16 juni 2020.

Ytterligare 12 företag, dvs. 18 procent, tillämpar övergångsbestämmelsen i artikel 41.2. Hos dessa företag får revisionsuppdraget inte förlängas eller förnyas efter den 16 juni 2023. Hos 4 av de undersökta företagen, dvs. 6 procent, är övergångsbestämmelsen i artikel 41.3 tillämplig.

Diagram 3. Andel företag som tillämpar revisorsförordningens övergångsbestämmelser (i procent)

Källa: FI

Slutsatser

Majoriteten av de undersökta företagen följer reglerna om revisorsrotation i revisorsförordningen på ett tillfredställande sätt. FI kommer löpande att följa hur företag av allmänt intresse följer reglerna om revisorsrotation.